

НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

У ТВОРЧОМУ ТАНДЕМІ

Про результати співпраці НДІ
карпатознавства УжНУ
та Історичного музею Сату Марє (Румунія)

У жовтневому номері газети «Погляд» ми звертали увагу на участь делегації ужгородських науковців у роботі міжнародної конференції на тему «Матеріальна та духовна культура басейну Верхньої Тиси. Вплив німецького населення на інші етнічні культури» в м. Сату Марє (Румунія). Як відзначалося, науковці УжНУ (Г.Меліка, В.Феніч, В.Марина, В.Басараб, М.Зан) виступали з доповідями, які висвітлювали проблеми етноконфесійної ідентичності та міжетнічних контактів у басейні Верхньої Тиси впродовж XVIII—XX ст. Тоді ж, у вересні 2003 р., за підсумками конференції обговорювався проект наукового збірника.

24 лютого цього року наш університет відвідала румунська делегація й презентувала ужгородським науковцям добротню виданий науковий збірник статей «Матеріальна та духовна культура басейну Верхньої Тиси. Вплив німецького населення на інші етнічні культури». Це видання стало результатом співпраці насамперед Історичного музею Сату Марє (генеральний директор — В.Чубота) й Інституту історії та етнокультури дунайських швабів м.Тюбінген (Німеччина; керівником цього проекту з німецької сторони є доктор Г.Гейл).

Збірник статей (430 сторінок тексту) містить 32 обширні наукові статті румунською та німецькою мовами. Від свого імені, завідувача кафедри політології М.Вегеша й старшого викладача кафедри Ю.Остапця хочеться щиро подякувати колишній випускниці історичного факультету нашого університету, а нині пані доктор Л.-І. Гор-

Історичний музей Сату Марє; праця В.Котигорошка, видана в Бухаресті; В.Чубота під час підписання договору з істориками УжНУ.

етнічні відносини в контактній румуно-угорсько-українській зоні (від XVIII ст. до наших днів)». У цих ви-

присудження доктору Віорелу Чуботі ступеня почесного доктора (honoris causa) УжНУ.

тексту статей на румунську мову. Без долі сумніву, це оптимізує наші спільні наукові пошуки з колегами сусідньої Румунії. У збірнику представлені також німецькомовні публікації філологів УжНУ — доцентів Г.Меліки та О.Гвоздяк. Також поміщена німецькомовна стаття доцента кафедри історії України В.Феніча, присвячена проблемі конфесійної та національної ідентичності греко-католиків Закарпаття XVIII—XX ст. Доцент кафедри політології В.Марина подав обширну аналітичну статтю, що висвітлює проблематику національних меншин Закарпаття у світлі результатів перепису населення 2001 р.

Отож можна констатувати плідний науковий ужинок ужгородських науковців на міжнародному рівні. Загалом чимало викладачів історичного факультету беруть активну участь у конференціях, які проводяться в США, Німеччині, Польщі, Словаччині, Угорщині, Румунії, Росії. Серед найбільш активних можна відзначити професорів М.Вегеша та В.Худанича, доцентів В.Феніча, І.Ліхтея, М.Лендьел, В.Боднара, В.Марину та ін. Кожен із них відомий далеко за межами України, має ряд друкованих праць або очікує їх публікації в Парижі, Мюнхені, Кракові, Пряшеві, Будапешті, Москві.

Варто відзначити, що окремі результати плідної співпраці є наслідком, зокрема, підписаного договору між нашим університетом та Історичним музеєм Сату Маре. Аналізований збірник — це тільки окрема частина всієї палітри українсько-румунських наукових зв'язків. До прикладу, 1995 року в Бухаресті вийшла друком 338-сторінкова монографія доктора історичних наук, відомого археолога В.Котигорошка «*Tinuturile Tisei Superioare in veacurile III i.e.n. — IV e.n. (Perioadele La Tene si romana)*». У 1999 р. вийшов збірник «Румунсько-українські відносини: історія і сучасність» (578 сторінок) та 597-сторінкове зібрання статей «Між-

кації наших науковців: М.Вегеша, В.Котигорошка, Г.Меліки, О.Гвоздяк, В.Феніча, В.Марини, І.Прохненка, В.Боднара, І.Сенька та багатьох інших. Уже 2001 року Історичний музей Сату Маре посприяв появі збірника статей, що висвітлював проблему демократизації в країнах Центральної та Південно-Східної Європи впродовж XIX—XX ст. Знову ж такі побачили світ праці В.Феніча, М.Матьовки, В.Боднара, В.Марини, М.Палінчака та ін.

Констатуючи плідність наукової співпраці, варто відзначити присутність подвижницьку роль генерального директора Історичного музею Сату Маре доктора Віорела Чуботи. Саме він виступає організатором та координатором наукових конференцій, симпозіумів, видань наукових праць, збірників статей. За його сприяння та під його керівництвом проводились і продовжуються археологічні розкопки. Спільні дослідження розпочалися ще 1992 року. У них беруть участь як румунські, так і ужгородські археологи. Зокрема в 1995—1996 рр. студенти-історики проходили археологічну практику в Сатумарському повіті Румунії. Минулого року румунські колеги-археологи брали участь у розкопках у с.Мала Копаня Виноградівського району. Крім археологічних, проводились спільні етнографічні експедиції на Закарпатті, в Словаччині, Румунії.

У приміщенні Історичного музею присутній список 9 поточних міжнародних наукових проектів, якими наразі займаються його співробітники. Тільки перелік окремих видань музею за останні 5 років становить понад 40 позицій (книги, збірники, фотокаталоги тощо). Це — справжній науководослідний інститут! На подібну висоту його, без долі сумніву, підняв пан Віорел Чубота. Саме тому в найближчий час на вченій раді НДІ карпатознавства буде порушуватись питання щодо клопотання перед керівництвом університету про

з договором про співробітництво, історики Історичного музею працюють у Державному архіві Закарпатської області (м.Берегово). Результати цієї роботи вже найближчим часом будуть опубліковані. Це — комплекс архівних документів угорською та латинською мовами, які висвітлюють діяльність Мукачівської греко-католицької єпархії. Безумовно, що наукову цінність подібних видань важко переоцінити в сучасних умовах.

Таким чином, міжнародний вимір ужгородської науки багато в чому завдячує колегам Історичного музею м.Сату Маре. Зауважимо, що крім цієї інституції восени минулого року на ректорському рівні був підписаний договір про співпрацю з університетом м.Клуж-Напока й технологічним інститутом Бая Маре. Вже нині є перші результати. Так, кандидат філологічних наук, доцент М.Кондор уже кілька місяців поспіль викладає українську мову для студентів українського відділення філологічного факультету університету м.Клуж-Напока. Ідея співпраці на такому рівні виникла під час однієї з етнографічних експедицій у румунському Марамороші. Ще в серпні 2002 р. професор М.Вегеш мав предметну розмову з доктором І.Семенюком, який опікується українським відділенням у Клужському університеті. Як бачимо, результати не забарились.

Сподіваємось, що попереду ще ряд спільних проектів, ідей та практичних справ. Потрібен тільки творчий тандем енергії молоді та досвіду старших колег нашого університету. А обмін досвідом між викладачами й студентами двох сусідніх країн — це ще один вагомий крок до розбудови європейської об'єднаної спільноти, де Україна й Румунія відіграватимуть далеко не останню роль.

Михайло ЗАН,

кандидат історичних наук, викладач кафедри політології.